

հաստատուն կեղևը որ զմեզ կը բռնէ 15 փարսախէն աւելի խորութիւն չկրնար ունենալ, և գուցէ շատ աւելի քիչ ալ ըլլայ :

Սարգուս փորած խորութիւնները ծովուն դաշտերուն հետ և ոչ իսկ կըրնան համեմատուիլ. Սվկիանոսի մէջ 8 220 և մինչև 13 643 մ. խորութիւն տեղեր գտեր են, ու դեռ յատակը չեն հասեր: Բայց սակայն մեր հանքերը թէպէտ և չարոպիոյ լեռներուն բարձրութեամբն ալ չկան նէ, սակայն գէթ աւմենէն բարձր ամբարտակներն ալ կ'անցընեն, ինչպէս են Եգիպտոսի բուրգը՝ որուն բարձրութիւնը 146 մ. է, ու Սդրազպուրկի մայր եկեղեցին՝ որ 142 մ. բարձր է:

Ինգլիոյ ամենէն հուշակաւոր ձեռափորներն են Բերահամի ջրհորները որ ասկէ քսան տարի առաջ 442 մետրէն աւելի բարձր կ'ըլլային. Տօթօթի աղան, որուն խորութիւնն է 429մ. 80. Երէժէվինի պղնձի հանքը ծովուն երեսէն 518 մ. խոր է. իսկ հողուն երեսէն 642 մ.: Արի ըսած համեմատութեամբս պէտք է որ այս պղնձահանքիս ամենէն ցած սրահներուն մէջ բանուորները տարին տասուերկու ամիս 20 աստիճան ջերմութիւն ունենան:

Բայց հանքերուն մէջ քան զամենը աւելի խորագոյնը Վուդգեմպերկի (Պոհեմիոյ մէջ) Լազէլախգ հանքն է, որ հիմա անմատոյց է. ասոր խորութիւնը 1151մ. 30 էր, որ է ըսել Սեսուվ լեռնէն գրեթէ 45 մետր միայն պակաս. ու Սդրազպուրկի զանգակատնէն ու Վեոթսի բուրգէն ու թը անգամ աւելի

խոր: Իր մեծագոյն խորութիւնը միշտ 37° ջերմութեան մէջ էր. որով և անտանելի:

Սինտէնի աղահանքներուն (Իրուսիոյ մէջ) խորութիւնը 680 մ. է. որ եթէ ծովու երեսէն առնենք 607մ. 50 կ'ընէ: — Եռաքիմիդալի ճոխ հանքը (Պոհեմիոյ մէջ) թէպէտ 646մ. 15 խոր է, բայց դեռ ծովու հարթութեանը հասած չէ: — Սիսիլիոյ Կուանախտաթոյի մօտ Սալենսիանա հանքը 513մ. 88 խորութիւն ունի, բայց իր յատակը դեռ ծովուն երեսէն 1817մ. 55 բարձր է. Ինտի մէջ շատ աւելի բարձր հանքեր կը գտնուին: — Էնօ-չիէօ-չինկի հրաշքի-ը ըսուած հանքը (Չինու մէջ) 974 մ. խորութիւն ունի. բայց թէ ծովուն երեսին հետ ինչ համեմատութիւն ունի՝ դեռ իմացած չենք:

Տաճկաստանի 1855 տարուանը մէջ երկրաշարժներ:

Ինցեալ տարին Տաճկաստանի տարեգրութեանը մէջ տխուր յիշատակներ թողուց: Պատերազմին հարուածէն ի զատ ուրիշ հարուած մ'ալ, այնչափ աւելի ահաւոր որչափ որ անխուսափելի, բոլոր երկիրը ահու գողի ու սղոյ մէջ ընկղմեց: Իրայն Հոռոսի ու Փիլիպպուպոլիսի մէջ (Հունուարի 24էն մինչև Գետեմբերի 16^e տասներհինգ տեղ աս ահաւոր սասանութեանց տեսարանն եղան: Հոս դնենք շարժին տեղերը իրենց թուոյն կարգաւ:

Կ-Պոլիս . . .	33	անգամ շարժ եղաւ .
Պրուսա . . .	25	—
Սելանիկ . . .	5	—
Զմիւռնիա . . .	4	—
Հոռոս . . .	2	—
Կէրպուլու . . .	2	—
Էսիլնէ . . .	2	—
Մաքրի . . .	1	—

Բաքլա աղաք . . .	1	անգամ շարժ եղաւ .
Սամուս . . .	1	—
Մեալիլնէ . . .	1	—
Նազէլա . . .	1	—
Տարտանէլի . . .	1	—
Լիւլէ-պուրղազ . . .	1	—
Փիլիպպուպոլիս . . .	1	—

Իսոնց մէջ առանձին յիշատակենք Կոստանդնուպոլիս ու Պրուսա:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ: Իսինք թէ անցեալ տարին միայն 33 շարժ ունեցաւ

Պոլիս, որ մեծ և որ փոքր. իսկ ուրիշ տարիներ ալ թէպէտ և շարժը պակաս եղած չէ, բայց ոչ թէ այսչափ խիտ ու շատ. անանկ որ բոլոր ետքի 14 տա-

րուանս մէջ (1840^{էն} ինչուան 1854) բոլորը մէկտեղ 15 անգամ պատահած է : 1854^{էն} 6 անգամ, 1850^{էն} 3 . անկէց առջի տասը տարիներուն մէջ (ինչուան 1840) ոմանք ամենեւին ունեցած չեն , ոմանք ալ մէկ , երկու : — Բայ 15 տարուան միջոցին վրայ անդրադարձութեան արժանի քանի մը դիտողութիւն դնենք : — Պոլիս շարժը աւելի գիշերատեն եղած է քան թէ ցորեկով . առնանկ որ այս 48 շարժին մէջ 35ը գիշերը եղած է , 13ը ցորեկ ատեն : — Թէ որ քամին սաստիկ է , շարժը սկսելուն պէս կը դադրի . դադրելուն՝ նորէն կը սկսի : Իսկ եթէ օդը հանդարտ է , շատ քիչ անգամ տեսնուած է որ շարժէն անմիջապէս ետքը քամի չելլայ : — Շո՛ւ մանց ընդհանուր ձկտումը աւելի արեւմտեան հարաւէն դէպ ի արեւելեան հիւսիս է :

ՊՐՈՒՍԱ : Վիտեն ամէնքը թէ 1855^{էն} Պրուսա ինչ տխուր երևելութիւն առաւ որ երբեք իր դժբախտ տարեգիրներուն մէջ պիտի չմոռցուի . իր ահաւոր բախտը անբաւ աւերակացը վրայ դրոշմած է : Վաղքին բոլոր մկիթները իրենց 160 միւսարէներովը ինկան կործանեցան : Իր 70,000 բնակիչներէն 1300ը իրենց տուններուն աւերակացը տակ թաղուեցան մեռան : Երկու անգամ կըրակ եղաւ . առջի անգամուն՝ փետրուարի 28^{էն} շարժէն ետեւ , իսկ երկրորդը ապրիլի 11^{էն} վերջը : Բնանկ ուղղահայեաց ցնցմունքներ եղան , որ խել մը մարդիկ օդը նետուեցան կամ հոս հոն գլտորեցան : Փետրուարի 28^{էն} ցնցմունքէն ջերմութիւններու ու պաղ ջրերու աղբիւրները կորսուեցան , ու հազիւ թէ 68 օրուրնէ վերջը դուրս ելան : Վառորդը մէկ գետնին տակէն գոռալու ձայներ կը լսուէին : Բարիլի 11^{էն} ցնցմամբը որ ուղղահայեաց էր ու 25 երկվայրկեան տեւեց , միայն անջերմուկ ջրերը չորցան . իսկ ջերմկի ջրերը թէ ծծմբայինները եթէ երկաթայինները՝ քանակնին

աւելցուցին , անոնցմէ զատնաւ նորջերմութիւններ ալ ելան՝ որ ինչուան ապրիլի վերջը վազեցին : — Պրուսա ալ Պոլսոյ պէս աւելի գիշերը ցնցուեցաւ քան թէ ցորեկը . ու շատ անգամ հարաւային քամիով մը : Պատիկ ցնցմունքէ մը ետեւ՝ դադրելէն վերջն ալ դեռ գետինը այնպէս կը տատանէր՝ ինչպէս որ շոգեհաւու մը վրայ ըլլողը կը զգայ : Շարժերէն առաջ գրեթէ միշտ խորէն շառաւմունքներ կը լսուէին , բայց շատ անգամ ալ այն ահաւոր ձայները առանց մէկ շարժման ալ կը լսուէին , մանաւանդ Պղիմպոս լերան կողմէն , ուր կարծես երկու բանակ իրարու դիմաց հրեղէն թնդանօթները թնդացնէին : — Բայ ալ դիտելու բան մըն է , որ այս աւերածներուն քով գեղեր ալ եղան որ ամենեւին մէկ փնաս մ'ալ չկրեցին : Բայ որ ուրիշ մեկնութիւն մը չենք կըրնար տալ , բայց եթէ համարել որ դժոգմանց վառարանները պղտի եղած ըլլան , ու իրարու հետ ամենանեղ խողովակներով հաղորդուած :

ՄԱՆՐԱՎԻՊԲ

Ագահ մարդ մը խիտ շատախօս էր , ու միշտ մէկին մէկալին վրայ չարախօսութիւն կ'ընէր : Քրտակը միշտ դոց , իսկ բերանը միշտ բաց : Օր մը մարդուն մէկը Պարոն , ըսաւ իրեն , քու ոսկիդ բերանդ դիր , ու լեզուդ քսակիդ մէջը :

Խստասիրտ ու ագահ մարդ մը իր քարէ պատկերը մէկու մը ցուցնելու տոեն՝ հարցուց . Ի՞նչ կ'ըսես , կը նմանի ինծի : Ան ալ պատասխան տուաւ . Այո՛ Պարոն , թէ հոգւով , և թէ մարմնով :